

Dz. U. 2023 poz. 1489**USTAWA**

z dnia 7 lipca 2023 r.

o zmianie ustawy o ochronie żeglugi i portów morskich oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 4 września 2008 r. o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1433) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Ustawa określa również zasady ochrony:

- 1) międzysystemowego Gazociągu Bałtyckiego (Baltic Pipe) stanowiącego połączenie systemów przesyłowych Rzeczypospolitej Polskiej i Królestwa Danii wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej;
- 3) wykorzystywanych w wyłącznej strefie ekonomicznej sztucznych wysp, wszelkiego rodzaju konstrukcji i urządzeń przeznaczonych do rozpoznawania lub eksploatacji zasobów, jak również innych przedsięwzięć w zakresie gospodarczego badania i eksploatacji wyłącznej strefy ekonomicznej, w szczególności w celach energetycznych, w tym morskich farm wiatrowych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1385), zwanej dalej „ustawą o promowaniu”, i zespołów urządzeń służących do wyprowadzenia mocy w rozumieniu art. 3 pkt 13 ustawy o promowaniu, oraz podmorskich sieci elektroenergetycznych i światłowodowych lub rurociągów, a także związanej z nimi infrastruktury;
- 4) terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu.”;

2) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. W celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego:

- 1) statkom, obiektom portowym i portom oraz związanej z nimi infrastrukturze,
- 2) międzysystemowemu Gazociągowi Bałtyckiemu (Baltic Pipe) stanowiącemu połączenie systemów przesyłowych Rzeczypospolitej Polskiej i Królestwa Danii wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) obiektom, urządzeniom i instalacjom wchodzącym w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej,
- 4) wykorzystywanym w wyłącznej strefie ekonomicznej sztucznym wyspom, wszelkiego rodzaju konstrukcjom i urządzeniom przeznaczonym do rozpoznawania lub eksploatacji zasobów, jak również innym przedsięwzięciom w zakresie gospodarczego badania i eksploatacji wyłącznej strefy ekonomicznej, w szczególności w celach energetycznych, w tym morskim farmom wiatrowym w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy o promowaniu i zespołom urządzeń służącym do wyprowadzenia mocy w rozumieniu art. 3 pkt 13 ustawy o promowaniu, oraz podmorskim sieciom elektroenergetycznym i światłowodowym lub rurociągom, a także związanej z nimi infrastrukturze,

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, ustawę z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, ustawę z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, ustawę z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych oraz ustawę z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu oraz niektórych innych ustaw.

5) terminalowi regazyfikacyjnemu skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu

– powstałego na skutek użycia statku lub obiektu pływającego jako środka ataku o charakterze terrorystycznym, w przypadku gdy siły i środki Policji oraz Straży Granicznej są niewystarczające lub mogą okazać się niewystarczające, Minister Obrony Narodowej, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, może podjąć decyzję o zastosowaniu przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej na polskich obszarach morskich niezbędnych środków, do zatopienia tego statku lub obiektu pływającego łącznie.

2. Wniosek o podjęcie decyzji o zastosowaniu przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej na polskich obszarach morskich niezbędnych środków w celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego obiektom, o których mowa w ust. 1, może być skutecznie przekazany także ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) lub za pomocą innych środków łączności, a ich treść oraz istotne motywy takiego załatwienia sprawy utrwała się w formie pisemnej w postaci papierowej.

3. O podjęciu decyzji o zastosowaniu przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej na polskich obszarach morskich niezbędnych środków w celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego obiektom, o których mowa w ust. 1, Minister Obrony Narodowej powiadamia niezwłocznie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Prezesa Rady Ministrów.

4. Decyzję o zastosowaniu przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej na polskich obszarach morskich niezbędnych środków w celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego obiektom, o których mowa w ust. 1, Minister Obrony Narodowej przekazuje Dowódcy Operacyjnemu Rodzajów Sił Zbrojnych w formie pisemnej w postaci papierowej, ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną lub za pomocą innych środków łączności, określając w szczególności:

- 1) oddziały lub pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej niezbędne do wykonania decyzji, zwane dalej „zgrupowaniem zadaniowym”, i ich zadania;
- 2) środki będące na wyposażeniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej obejmujące środki przymusu bezpośredniego, broń i inne uzbrojenie, które mogą być użyte, oraz ewentualne ograniczenia dotyczące ich użycia.

5. W przypadku gdy decyzja o zastosowaniu przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej na polskich obszarach morskich niezbędnych środków w celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego obiektom, o których mowa w ust. 1, została przekazana ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną lub za pomocą innych środków łączności, Minister Obrony Narodowej niezwłocznie potwierdza wydanie decyzji w formie pisemnej w postaci papierowej.

6. Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych niezwłocznie powiadamia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw zagranicznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, dyrektorów właściwych urzędów morskich oraz właściwe terytorialnie organy administracji rządowej o planowanych działaniach, które mają być podjęte przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie niezbędnym do zorganizowania współdziałania organów chroniących obszary morskie Rzeczypospolitej Polskiej.

7. Rozkaz o użyciu środków przymusu bezpośredniego, broni i innego uzbrojenia w celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego obiektom, o których mowa w ust. 1, wydaje niezwłocznie Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych. Rozkaz wydaje się adekwatnie do zagrożenia, w granicach określonych w wiążących Rzeczpospolitą Polską ratyfikowanych umowach międzynarodowych, po rozpatrzeniu całokształtu okoliczności konkretnego zdarzenia i wynikającego z niego realnego i poważnego zagrożenia dla życia osób postronnych, w tym możliwych ofiar ataku o charakterze terrorystycznym, z uwzględnieniem nadrzędności ochrony życia osób postronnych, traktując możliwość zatopienia statku lub obiektu pływającego jako środek ostateczny.

8. Rozkaz o użyciu środków przymusu bezpośredniego, broni i innego uzbrojenia w celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego obiektom, o których mowa w ust. 1, może być przekazany ze skutkiem wiążącym także ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną lub za pomocą innych środków łączności, a jego treść oraz istotne motywy takiego załatwienia sprawy utrwała się w formie pisemnej w postaci papierowej.

9. Atakiem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.²⁾.”;

3) po art. 27 dodaje się art. 27¹ i art. 27² w brzmieniu:

„Art. 27¹. 1. W celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego obiektom, o których mowa w art. 27 ust. 1, powstałego na skutek działania obcych okrętów wojennych lub obcych wojskowych obiektów pływających Minister Obrony Narodowej może podjąć decyzję o zastosowaniu przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej na polskich obszarach morskich niezbędnych środków, do zatopienia tego okrętu lub obiektu pływającego łącznie.

2. Przepisy art. 27 ust. 3–9 stosuje się.

Art. 27². 1. W przypadkach, o których mowa w art. 27 ust. 1 i art. 27¹ ust. 1, użycie środków przymusu bezpośredniego, broni i innego uzbrojenia, będących na wyposażeniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, jest środkiem ostatecznym i następuje w sposób:

- 1) minimalizujący spowodowanie zagrożenia życia lub zdrowia osób postronnych;
- 2) wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobom, przeciwko którym środki zostały użyte;
- 3) ograniczający zniszczenie statku lub obiektu pływającego użytego jako środek ataku o charakterze terrorystycznym, innych statków, obiektów portowych i portów oraz związanej z nimi infrastruktury.

2. Ograniczeń wymienionych w ust. 1 pkt 2 i 3 nie stosuje się:

- 1) w przypadku, o którym mowa w art. 27¹ ust. 1, lub
- 2) jeżeli jest to niezbędne do przeciwdziałania bezpośredniemu, bezprawnemu, gwałtownemu zamachowi na życie lub zdrowie człowieka lub do uwolnienia zakładnika, lub
- 3) w przypadku uzasadnionego podejrzenia o:
 - a) obecności na statku lub obiekcie pływającym urządzenia wybuchowego,
 - b) zamiarze niezwłocznego i nieuchronnego wykorzystania statku lub obiektu pływającego jako środka ataku o charakterze terrorystycznym.

3. Od stosowania środków przymusu bezpośredniego, broni i innego uzbrojenia należy odstąpić, gdy cel ich zastosowania został osiągnięty.

4. Jeżeli w wyniku użycia środków przymusu bezpośredniego, broni i innego uzbrojenia nastąpiło zranienie osoby albo wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia, dowódca zgrupowania zadaniowego zapewnia udzielenie osobie poszkodowanej niezbędnej pierwszej pomocy medycznej, wezwanie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe.

5. Jeżeli w wyniku użycia środków przymusu bezpośredniego, broni i innego uzbrojenia nastąpiła konieczność udzielenia osobie poszkodowanej niezbędnej pomocy medycznej, nastąpiła śmierć osoby lub wyrządzona została szkoda w mieniu znacznej wartości, dowódca zgrupowania zadaniowego niezwłocznie:

- 1) zapewnia zabezpieczenie miejsca zdarzenia, w tym przed dostępem osób postronnych;
- 2) zapewnia zabezpieczenie śladów i dowodów zastosowania środków przymusu bezpośredniego, broni i innego uzbrojenia;
- 3) powiadamia Dowódcę Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 295 oraz z 2023 r. poz. 1114) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zadania Ministra Obrony Narodowej w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych przy pomocy Dyżurnego Dowódcy Obrony Powietrznej.”,

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Dyżurnym Dowódcą Obrony Powietrznej jest oficer Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczony do pełnienia służby w systemie obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i wykonywania funkcji narodowego przedstawiciela władz państwowych w Zintegrowanym Systemie Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.”;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1726, 1855, 2339 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289, 818, 852 i 1234.

- 2) w art. 18a po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Lot, na który Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych udzielił zezwolenia, może być wykonany w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej dostępnej dla ruchu lotniczego zgodnie z zasadami korzystania z tej przestrzeni określonymi w ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, a także zasadami określonymi w ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umowach międzynarodowych i innych umowach zawartych w sposób przez nie dopuszczony.”;

- 3) art. 18b otrzymuje brzmienie:

„Art. 18b. 1. Obcy wojskowy statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową i wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia, o którym mowa w art. 18a ust. 1, lub niezgodnie z warunkami tego zezwolenia, może być wezwany przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym do:

- 1) opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) odpowiedniej zmiany kierunku lub wysokości lotu;
- 3) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku;
- 4) wykonania innych poleceń mających na celu zaprzestanie naruszania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W przypadku niezastosowania się do któregokolwiek z wezwań i poleceń obcy wojskowy statek powietrzny może być przechwycony przez wojskowy statek powietrzny wydzielony z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, który wykonuje zadania nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, zwany dalej „statkiem przechwytyjącym”. Przechwycenie polega na identyfikacji obcego wojskowego statku powietrznego, nawiązaniu z nim łączności radiowej i kontaktu wzrokowego oraz naprowadzeniu go na właściwy kierunek lub wysokość lotu albo wymuszeniu lądowania na wskazanym lotnisku.

3. W przypadku niezastosowania się do któregokolwiek z wezwań i poleceń oraz niezastosowania się do czynności, o których mowa w ust. 2, przechwycony obcy wojskowy statek powietrzny może być:

- 1) ostrzeżony strzałami ostrzegawczymi przez statek przechwytyjący, a w przypadku dalszego niezastosowania się do wezwania – zniszczony;
- 2) zniszczony bez dokonania czynności, o których mowa w ust. 2 i w pkt 1, jeżeli:
 - a) dokonuje zbrojnego ataku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) manewruje na pozycję dogodną do ataku, o którym mowa w lit. a,
 - c) wykonuje lot rozpoznawczy mający na celu umożliwienie podjęcia działania, o którym mowa w lit. a.

4. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 2 i 3, podejmuje Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych w formie rozkazu. Rozkaz wydaje się adekwatnie do zagrożenia, w granicach określonych w wiążących Rzeczpospolitą Polską ratyfikowanych umowach międzynarodowych, po rozpatrzeniu całokształtu okoliczności konkretnego zdarzenia i wynikającego z niego realnego i poważnego zagrożenia dla życia osób postronnych z uwzględnieniem nadrzędności ochrony życia osób postronnych, traktując możliwość zniszczenia obcego wojskowego statku powietrznego jako środek ostateczny.

5. W rozkazie, o którym mowa w ust. 4, wskazuje się uzbrojenie właściwe do wykonania zadania, którego użycie pozwoli zminimalizować ryzyko wystąpienia niepożądanych szkód.”;

- 4) po art. 18b dodaje się art. 18ba–18bm w brzmieniu:

„Art. 18ba. 1. Jeżeli obcy wojskowy statek powietrzny atakuje statek przechwytyjący, decyzję o jego zniszczeniu podejmuje dowódca statku przechwytyjącego.

2. W przypadku utraty łączności z Dyżurnym Dowódcą Obrony Powietrznej, jeżeli obcy wojskowy statek powietrzny wykonuje czynności wchodzące w zakres zdarzeń, o których mowa w art. 18b ust. 3 pkt 2, lub manewruje na pozycję dogodną do ataku przeciwko statkowi przechwytyjącemu, decyzję o zniszczeniu obcego wojskowego statku powietrznego podejmuje dowódca statku przechwytyjącego.

Art. 18bb. 1. Obcy cywilny statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze lub umowami międzynarodowymi, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana, może być wezwany przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym do:

- 1) opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) odpowiedniej zmiany kierunku lub wysokości lotu;
- 3) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku;

4) wykonania innych poleceń mających na celu zaprzestanie naruszania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Obcy cywilny statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową i nie zastosował się do wezwań lub poleceń oraz może być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym, uznaje się za obiekt powietrzny typu RENEGADE.

3. Obiekt powietrzny typu RENEGADE kwalifikuje się do następujących kategorii:

1) „Podejrzany RENEGADE” – w przypadku wykrycia obcego cywilnego statku powietrzego o nieokreślonych intencjach albo spełniającego dwa lub więcej z poniżej wymienionych warunków:

- a) narusza plan lotu,
- b) nie wykonuje poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym, cywilnych i wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego lub Dyżurnego Dowódcy Obrony Powietrznej,
- c) niespodziewanie zmienia parametry lotu,
- d) nastąpiła przerwa w łączności radiowej, szczególnie w połączeniu ze zmianą parametrów lotu,
- e) nastąpiła zmiana kodów transpondera radaru wtórnego lub nadmierne wykorzystywanie sygnału identyfikacji bez uprzedniej zgody państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
- f) załoga używa niestandardowej terminologii lub odnotowano inne niezgodne z procedurą zmiany w łączności radiowej,
- g) nastąpił wybór w modzie 3/A kodu 7500 (uprowadzony statek powietrzny), kodu 7600 (utrata łączności), kodu 7700 (sytuacja awaryjna),
- h) nastąpił przekaz radiowy nie dotyczący procedur lotniczych,
- i) nastąpiło przerwanie lub zaprzestanie emitowania sygnałów z transpondera radaru wtórnego,
- j) otrzymano zawiadomienie od innych organów władzy publicznej, państw sąsiednich lub organizacji międzynarodowych albo instytucji pozarządowych o zamiarach obcego cywilnego statku powietrzego,
- k) otrzymano nieokreśloną groźbę użycia przemocy za pośrednictwem strony trzeciej,
- l) otrzymano zawiadomienie o umieszczeniu na pokładzie obcego cywilnego statku powietrzego przedmiotu, urządzenia, substancji lub innego materiału niebezpiecznego, które mogą zostać użyte do ataku o charakterze terrorystycznym;

2) „Prawdopodobny RENEGADE” – w przypadku gdy jest spełniony przynajmniej jeden z poniżej wymienionych warunków:

- a) wykryto również inne obce cywilne statki powietrzne, które nie wykonują poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
- b) obcy cywilny statek powietrzny zakwalifikowany jako „Podejrzany RENEGADE” nie wykonuje poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym lub Dyżurnego Dowódcy Obrony Powietrznej,
- c) obcy cywilny statek powietrzny odmawia wykonania poleceń lub nie reaguje na polecenia i przekazywane znaki dowódcy statku przechwytyującego;

3) „Potwierdzony RENEGADE” – w przypadku gdy spełnia on jednocześnie poniżej wymienione warunki:

- a) przechwycony i rozpoznany obcy cywilny statek powietrzny nie wykonuje poleceń dowódcy statku przechwytyującego, państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz Dyżurnego Dowódcy Obrony Powietrznej,
- b) posiadane informacje potwierdzają bez żadnych wątpliwości, że obcy cywilny statek powietrzny ma być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym.

4. Atakiem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.³⁾).

Art. 18bc. 1. Obcy cywilny statek powietrzny zakwalifikowany co najmniej do kategorii „Podejrzany RENEGADE” może być przechwycony przez statek przechwytyjący. Przechwycenie polega na identyfikacji obcego cywilnego statku powietrzego, nawiązaniu z nim łączności radiowej i kontaktu wzrokowego oraz naprowadzeniu go na właściwy kierunek lub wysokość lotu albo wymuszeniu lądowania na wskazanym lotnisku.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1726, 1855, 2339 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289, 818, 852 i 1234.

2. Uprawniony do podjęcia decyzji dotyczącej przechwycenia obcego cywilnego statku powietrznego zakwalifikowanego co najmniej do kategorii „Podejrzany RENEGADE” jest Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych.

Art. 18bd. 1. W przypadku niezastosowania się przez obcy cywilny statek powietrzny zakwalifikowany co najmniej do kategorii „Prawdopodobny RENEGADE” do wezwań i poleceń oraz czynności, o których mowa w art. 18bc ust. 1, można podjąć decyzję o oddaniu strzałów ostrzegawczych w kierunku tego statku powietrznego.

2. Uprawniony do podjęcia decyzji o oddaniu strzałów ostrzegawczych w kierunku obcego cywilnego statku powietrznego zakwalifikowanego co najmniej do kategorii „Prawdopodobny RENEGADE” jest Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych.

Art. 18be. W przypadku dalszego niezastosowania się przez obcy cywilny statek powietrzny z pasażerami na pokładzie zakwalifikowany co najmniej do kategorii „Prawdopodobny RENEGADE” do wezwań i poleceń oraz czynności, o których mowa w art. 18bc ust. 1, lub po oddaniu strzałów ostrzegawczych statek przechwytyjący eskortuje ten statek powietrzny do czasu jego lądowania na lotnisku lub opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18bf. W przypadku niezastosowania się przez obcy cywilny statek powietrzny zakwalifikowany do kategorii „Potwierdzony RENEGADE” do wezwań i poleceń oraz czynności, o których mowa w art. 18bc ust. 1, a także po oddaniu strzałów ostrzegawczych Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych może podjąć decyzję o zniszczeniu obcego cywilnego statku powietrznego, jeżeli są spełnione łącznie następujące przesłanki:

- 1) z okoliczności zdarzenia wynika, że obcy cywilny statek powietrzny zostanie wykorzystany jako środek ataku o charakterze terrorystycznym;
- 2) atakowi temu nie można zapobiec za pomocą innych dostępnych środków;
- 3) obcy cywilny statek powietrzny nie posiada żadnych osób na pokładzie lub na jego pokładzie znajdują się wyłącznie osoby zamierzające użyć tego statku jako środka ataku o charakterze terrorystycznym.

Art. 18bg. 1. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18bc–18bf, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych podejmuje w formie rozkazu. Rozkaz wydaje się adekwatnie do zagrożenia, w granicach określonych w wiążących Rzeczpospolitą Polską ratyfikowanych umowach międzynarodowych, po rozpatrzeniu całokształtu okoliczności konkretnego zdarzenia i wynikającego z niego realnego i poważnego zagrożenia dla życia osób postronnych, w tym możliwych ofiar ataku o charakterze terrorystycznym, z uwzględnieniem nadrzędności ochrony życia osób postronnych, traktując możliwość zniszczenia obcego cywilnego statku powietrznego jako środek ostateczny.

2. W rozkazie, o którym mowa w ust. 1, wskazuje się uzbrojenie właściwe do wykonania zadania, którego użycie pozwoli zminimalizować ryzyko wystąpienia niepożądanych szkód.

Art. 18bh. 1. Obcy cywilny statek powietrzny zmuszony do lądowania na lotnisku międzynarodowym, jego załogę i ładunek oraz pasażerów i ich bagaże podmiot zarządzający lotniskiem przekazuje Straży Granicznej.

2. Obcy cywilny statek powietrzny zmuszony do lądowania na lotnisku innym niż lotnisko międzynarodowe lub na lądowisku, jego załogę i ładunek oraz pasażerów i ich bagaże podmiot zarządzający lotniskiem lub użytkownik lądowiska przekazuje Policji, powiadamiając o tym zdarzeniu organ Straży Granicznej.

Art. 18bi. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej współdziała z Polską Agencją Żeglugi Powietrznej przez prowadzenie ciągłej bieżącej wymiany informacji w zakresie:

- 1) zapewnienia bezpieczeństwa lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wymiany informacji o sytuacji powietrznej oraz planowanych i wykonywanych lotach obcych wojskowych statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) przestrzegania ustalonych procedur koordynacji i identyfikacji oraz przekazywania odpowiedzialności nad lotem statków przechwytyjących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez dyżurne siły i środki systemu obrony powietrznej w celu:
 - a) priorytetowego udostępnienia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapewnienia bezpieczeństwa statkom przechwytyjącym realizującym zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) zastosowania naziemnych środków systemu obrony powietrznej wobec statków powietrznych nieprzechwytyjących przepisów wykonywania lotów obowiązujących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18bj. 1. Jeżeli umowy międzynarodowe, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, nie stanowią inaczej, decyzję o opuszczeniu przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez polskie statki przechwytyjące oraz o przekroczeniu granicy państwowej i locie w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez wojskowe statki

przechwytyjące państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego realizujące zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w celu przeciwdziałania wojskowym i cywilnym statkom powietrznym podejmuje Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej.

2. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej decyduje o wyborze lotniska, na które sprowadza się obce cywilne statki powietrzne i obce wojskowe statki powietrzne zmuszone do lądowania przez statki przechwytyjące.

3. W przypadku podejmowania decyzji o wyborze lotniska cywilnego, na które sprowadza się obce cywilne statki powietrzne i obce wojskowe statki powietrzne zmuszone do lądowania przez statki przechwytyjące, Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej współdziała z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym.

4. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej, stosownie do spełnienia przez obcy cywilny statek powietrzny kryteriów, kwalifikuje obiekt powietrzny do odpowiedniej kategorii RENEGADE.

5. Zakwalifikowanie obcego cywilnego statku powietrznego do odpowiedniej kategorii RENEGADE następuje na podstawie informacji posiadanych przez Dyżurnego Dowódcę Obrony Powietrznej oraz przeprowadzonej przez niego analizy sytuacji.

6. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej otrzymuje informacje o sytuacji powietrznej od państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz o zagrożeniach od właściwych organów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub innych organów państwowych Rzeczypospolitej Polskiej zapewniających bezpieczeństwo państwa.

7. W analizie sytuacji powietrznej Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej uwzględnia również informacje otrzymywane od właściwych organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i innych organów międzynarodowych lub innych państw.

8. W przypadku zakwalifikowania obcego cywilnego statku powietrznego znajdującego się w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej do odpowiedniej kategorii RENEGADE Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej może wnioskować do właściwego organu Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego o przekazanie uprawnień do dowodzenia siłami obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wydzielnymi do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz powiadamia Dowódcę Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych.

9. W przypadku wykrycia obcego wojskowego statku powietrznego naruszającego przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej właściwy organ dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, w uzgodnieniu z Dyżurnym Dowódcą Obrony Powietrznej, może zdecydować o użyciu sił i środków wydzielonych do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego tylko do działań określonych w art. 18b ust. 2.

10. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 3, przez dyżurne siły i środki wydzielone do systemu obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego podejmuje Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych. Decyzję tę Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej natychmiast przekazuje podległym dyżurnym siłom wydzielonym do systemu obrony powietrznej oraz właściwemu organowi dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

Art. 18bk. 1. Pociski raketowe wystrzelone w kierunku terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą być zniszczone przez wojskowe środki obrony powietrznej, w tym przeciwlotniczej i przeciwraketowej, wydzielone z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub sił zbrojnych państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, które wykonują zadania nadzoru przestrzeni powietrznej i osłony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Decyzję o zniszczeniu pocisku raketowego podejmuje Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych w formie rozkazu. Rozkaz wydaje się adekwatnie do zagrożenia, w granicach określonych w wiążących Rzeczpospolitą Polską ratyfikowanych umowach międzynarodowych, po rozpatrzeniu całokształtu okoliczności konkretnego zdarzenia i wynikającego z niego realnego i poważnego zagrożenia dla życia osób postronnych, w tym możliwych ofiar ataku.

Art. 18bl. 1. Bezzałogowy statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową i wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej niezgodnie z obowiązującymi przepisami, może zostać zniszczony, unieruchomiony albo nad jego lotem może zostać przejęta kontrola.

2. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 1, w sposób adekwatny do zagrożenia oraz w granicach zasad określonych w wiążących Rzeczpospolitą Polską ratyfikowanych umowach międzynarodowych wydaje w formie rozkazu Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych po rozpatrzeniu całokształtu okoliczności konkretnego zdarzenia oraz z uwzględnieniem nadrzędności ochrony życia osób postronnych. Uprawnienie to może być delegowane na dowódców podległych Dowódcy Operacyjnemu Rodzajów Sił Zbrojnych.

3. W rozkazie, o którym mowa w ust. 2, wskazuje się uzbrojenie lub inny środek właściwy do wykonania zadania, którego użycie pozwoli zminimalizować ryzyko wystąpienia niepożądanych szkód.

4. Do zniszczenia lub unieruchomienia bezzałogowego statku powietrznego albo przejęcia kontroli nad jego lotem można wykorzystywać środki niebędące na wyposażeniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18bm. Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych powiadamia niezwłocznie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o podjęciu decyzji, o których mowa w art. 18b ust. 4, art. 18bg ust. 1, art. 18bj ust. 10, art. 18bk ust. 2 i art. 18bl ust. 2, oraz ich skutkach.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1080 i 1088) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11b:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W przypadku gdy wymagają tego względy bezpieczeństwa państwa, zapewnienia nienaruszalności granicy państwowej, zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego oraz w strefie nadgranicznej lub na polskich obszarach morskich, w szczególności:”.

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Żołnierzom oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych kierowanych do pomocy Straży Granicznej przysługują w zakresie niezbędnym do wykonywania ich zadań, wobec wszystkich osób, uprawnienia funkcjonariuszy Straży Granicznej określone w art. 11 ust. 1 pkt 2, 4–5a, 5b lit. a i b, pkt 6, 7, 7a i 10, art. 14–18 oraz art. 23. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla funkcjonariuszy Straży Granicznej.

6. Użycie oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych w przypadkach określonych w ust. 1 ma być odpowiednie do stopnia zagrożenia.”;

2) w art. 11c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy wymagają tego względy bezpieczeństwa państwa, zapewnienia nienaruszalności granicy państwowej lub zagrożenia bezpieczeństwa publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego oraz w strefie nadgranicznej lub na polskich obszarach morskich, jeżeli Straż Graniczna nie dysponuje możliwością skutecznego przeciwdziałania zagrożeniu lub dokonaniu przestępstwa lub uzasadnia to rodzaj zagrożenia, mogą zostać użyte oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych w formie prowadzonego samodzielnie przeciwdziałania.”;

3) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. 1. Ilekroć w ustawie używa się określenia „statek”, należy przez to rozumieć urządzenie pływające, o którym mowa w art. 2 § 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz. U. z 2023 r. poz. 1309).

2. Sposób postępowania w sytuacjach określonych w art. 14–18 w stosunku do okrętów wojennych określają odrębne przepisy.

3. Straż Graniczna współdziała z Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ochrony granicy państwowej na lądzie, w przestrzeni powietrznej oraz na morzu.

4. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 3, polega w szczególności na:

1) utrzymywaniu stałej łączności i przekazywaniu przez jednostki współdziałające informacji dotyczących:

- a) wykrycia statków powietrznych – załogowych i bezzałogowych, w szczególności: samolotów, śmigłowców, szybowców, lotni, balonów, sond, przelatujących przez granicę państwową na wysokości do 500 m,
- b) zaobserwowanych awarii statków powietrznych oraz sygnałów wzywania pomocy,
- c) planowanych lotów statków powietrznych na małych wysokościach w rejonie strefy nadgranicznej,
- d) ujawnionych przestępstw i wykroczeń skierowanych przeciwko nienaruszalności granicy państwowej,
- e) wykrycia jednostek pływających zagrażających pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej,
- f) wykrycia obcych okrętów wojennych i wojskowych statków powietrznych na polskich obszarach morskich,
- g) wykrycia w zasięgu obserwacji technicznej i wzrokowej nierozpoznanych obiektów nawodnych oraz statków powietrznych,
- h) zaobserwowanych awarii jednostek pływających oraz sygnałów wzywania pomocy,
- i) zaobserwowanych zanieczyszczeń powierzchni na polskich obszarach morskich lub w rejonach zagrażających tym obszarom,

- j) eksploatacji polskich obszarów morskich oraz naruszenia przez statki przepisów tych obszarów,
 - k) planowanych ćwiczeń;
- 2) udzielaniu pomocy statkom powietrznym znajdującym się w sytuacjach awaryjnych w strefie nadgranicznej;
 - 3) doskonaleniu metodyki wspólnego wykonywania zadań i czynności służbowych mających na celu przygotowanie do realizacji zadań, o których mowa w art. 11b i art. 11d.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb współdziałania Straży Granicznej z Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ochrony granicy państwowej, uwzględniając zakres współdziałania oraz podmioty uprawnione do jego organizacji i koordynacji.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1235, 1715, 1846, 2185 i 2642) dodaje się art. 122b w brzmieniu:

„Art. 122b. 1. Statek powietrzny, który wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w sposób odbiegający od ustalonej organizacji lotu i mogący stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa wielu osób, może być wezwany przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym do:

- 1) odpowiedniej zmiany kierunku lub wysokości lotu;
- 2) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku;
- 3) wykonania innych poleceń mających na celu przywrócenie właściwego kierunku lub wysokości lotu.

2. Do przypadku niezastosowania się do któregokolwiek z wezwań lub poleceń, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 18b ust. 2–5 i art. 18bb–18bj ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 295 oraz z 2023 r. poz. 1114 i 1489).”.

Art. 5. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2023 r. poz. 924) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 7 wyrazy „jednostek regazyfikacyjnych skroplonego gazu ziemnego lub baz bunkrowania i przeładunku skroplonego gazu ziemnego, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 3 lit. b i c, art. 38 pkt 1 lit. d, pkt 2 lit. b–zo” zastępuje się wyrazami „jednostek regazyfikacyjnych skroplonego gazu ziemnego, baz bunkrowania i przeładunku skroplonego gazu ziemnego lub budynku dla załóg jednostek pływających Straży Granicznej, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 3 lit. b i c, art. 38 pkt 1 lit. d, pkt 2 lit. b–zp”;
- 2) w art. 38 w pkt 2 w lit. zo średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. zp w brzmieniu:
„zp) budowa budynku dla załóg jednostek pływających Straży Granicznej wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi, w tym nabrzeżem dla postoju jednostek pływających Straży Granicznej, na terenie portu morskiego w Świnoujściu, na potrzeby realizowania przez Straż Graniczną obowiązków w zakresie ochrony obiektów portowych;”.

Art. 6. W ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 202, 547, 1053 i 1088) w art. 3 po pkt 5 dodaje się pkt 5a i 5b w brzmieniu:

- „5a) ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1235, 1715, 1846, 2185 i 2642 oraz z 2023 r. poz. 1489) – w zakresie działań podejmowanych przez żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 122b tej ustawy;
- 5b) ustawie z dnia 4 września 2008 r. o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1433 i 1489) – w zakresie działań podejmowanych przez żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 27–27² tej ustawy;”.

Art. 7. W ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2632) art. 24 otrzymuje brzmienie:

„Art. 24. 1. Działania antyterrorystyczne na zasadach określonych w ustawie mogą być prowadzone również poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, na akwenach w polskiej strefie odpowiedzialności SAR zgodnie z Międzynarodową konwencją o poszukiwaniu i ratownictwie morskim, sporządzoną w Hamburgu dnia 27 kwietnia 1979 r. (Dz. U. z 1988 r. poz. 184 i 185), i w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej.

2. Służby ratownicze prowadzą w zakresie swoich kompetencji działania w polskiej strefie odpowiedzialności SAR i w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej zmierzające do usunięcia skutków zdarzenia o charakterze terrorystycznym i w tym zakresie współdziałają ze sobą oraz ze służbami prowadzącymi działania antyterrorystyczne.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1590 oraz z 2021 r. poz. 922) w art. 5 w ust. 1 pkt 6–10 otrzymują brzmienie:

- „6) w 2023 r. – 10 000 000 zł;
- 7) w 2024 r. – 1 000 000 zł;
- 8) w 2025 r. – 1 000 000 zł;
- 9) w 2026 r. – 1 000 000 zł;
- 10) w 2027 r. – 1 000 000 zł.”.

Art. 9. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 19 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 19 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 10. Inwestycje polegające na budowie budynku dla załóg jednostek pływających Straży Granicznej wraz z nabrzeżem dla postoju jednostek pływających Straży Granicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przygotowywane i realizowane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy jako inwestycje w zakresie budowy lub przebudowy terminalu, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy zmienianej w art. 5, stają się inwestycją, o której mowa w art. 38 pkt 2 lit. zp ustawy zmienianej w art. 5. Wszystkie czynności dokonane w postępowaniach dotyczących przygotowywania lub realizacji tej inwestycji pozostają w mocy.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 8, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*